

Sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien työnjakopilotti

STM Hyvän työn ohjelma

Sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien työnjakopilotti – miksi?

Tavoitteet:

1. **Määritellä ja kehittää** sosiaalityöntekijöiden (yliopistokoulutus) ja sosionomien (AMK-koulutus) **työnjakoa, tehtäväkuvia ja resurssin kohdentumista.**
2. **Ratkaista** sosiaalityöntekijöiden **saatavuushaastetta** edistämällä työn veto- ja pitovoimaa selkeyttämällä sosiaalityöntekijöiden ja sosionomien välistä työnjakoa.

- Projekti 6.2.2025-31.12.2025 (30% työaika)

Havaintoja:

1. Ennen tehtäväkuvien laatimista tarvittiin **kattavampi kokonaisymmärrys** siitä, että mikä on ajankohtainen tilanne ja mihin kaikkeen tämä liittyy.
2. **Sosiaalityön (ja –ohjauksen) visio ei ole selkeä:** yhteinen näkemys ei ole vielä konkretisoitunut. **Kansallisen tason ohjauksen puute** haastaa selkeää visiota.

Mallin ydin on systemaattinen tilannekuvan rakentaminen ennen kehittämistoimia

Tilannekuva koostuu moduuleista:

1. Henkilöstömäärät ja resurssit (kerää tarkat työntekijämäärät palvelualueittain, -yksiköittäin ja tiimeittäin)
 2. Nimikkeet ja kelpoisuudet (kokoa kaikki nimikkeet ja niiden kelpoisuudet)
 3. Tehtäväkuvat ja niiden käytännön sisältö (kerää nykyiset tehtäväkuvat esihenkilöiltä, työntekijöiltä ja HR-järjestelmistä)
 4. Työnjaon nykykäytännöt (tutki ja tunnista erilaiset mallit, niiden vahvuudet ja haasteet)
 5. Palkkatilanne (tutki palkkatietoja ja niiden yhdenmukaisuutta ja vaativuustasojen kriteerejä)
- Jokaisesta moduulista tehdään analyysi ja listataan ongelmat ja toimenpide-ehdotukset, mikä luo tietopohjan seuraaville kehitysvaiheille. Hankkeen tuotos on tämä kokonaisuus: tilannekuvamalli, joka sisältää kartoituksen ja analyysin moduulit sekä toimenpide-ehdotukset, jotka ohjaavat seuraavia vaiheita.

Tilannekuvan rakentamisen malli

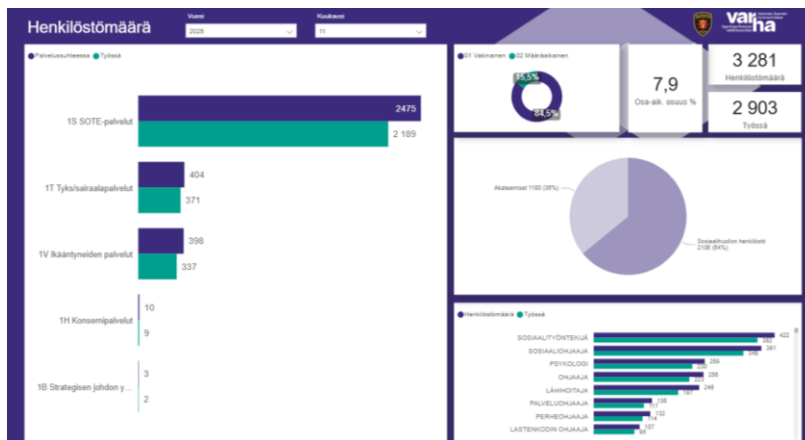

RESURSSIT JA TYÖNTEKIJÄMÄÄRÄT

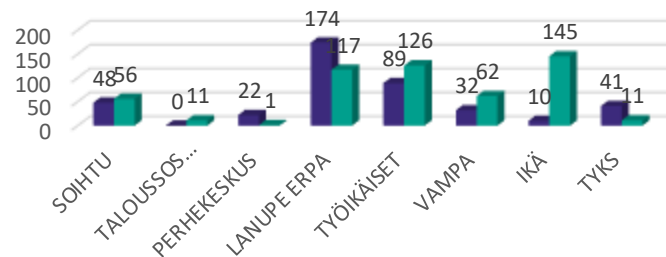
Resurssit ja työntekijämäärät

- Hyödynnä HR:n järjestelmiä ja käy läpi henkilöstömäärät tulosalueittain, tulosryhmittäin, palvelualueittain, palveluyksiköittäin ja kustannuspaikoittain.

- Vie määrät exceliin ja tee niistä tilannetta kuvaavia kaavioita.

Sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien* määrät eri palvelutehtävissä

■ Sosiaalityöntekijä ■ Sosiaaliohjaaja (sis. palvelu- ja kuntoutusohjaaja)

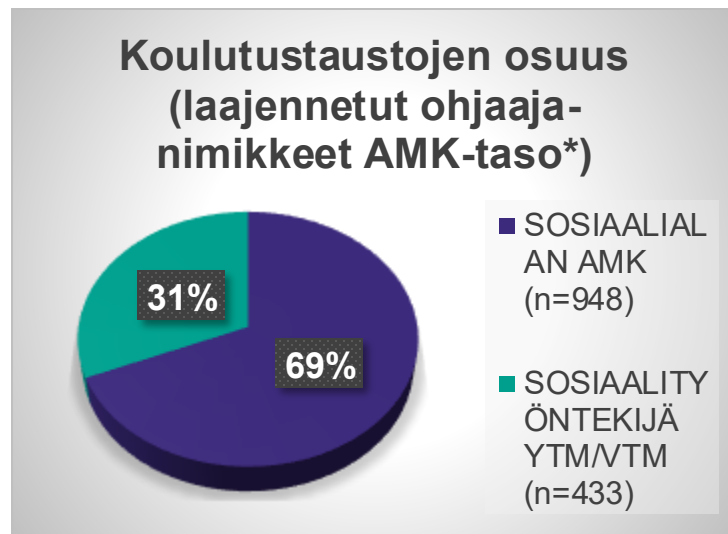
*Sosiaaliohjaajat sis. Palvelu- ja kuntoutusohjaajat. Poikkileikkauskuva tilanteesta 09/2025. Kaikki sosiaaliohjaajanimikkeellä olevat eivät ole sosionomeja, mutta suurin osa on. Tarkka määrä ei ole saatavilla.

Resurssit ja työntekijämäärät

- Tutki määriä myös eri koulutustaustojen mukaan kuten esim. sosionomi AMK

- Kirjaa ylös huomiot, mahdolliset epäkohdat ja toimenpide-ehdotukset.

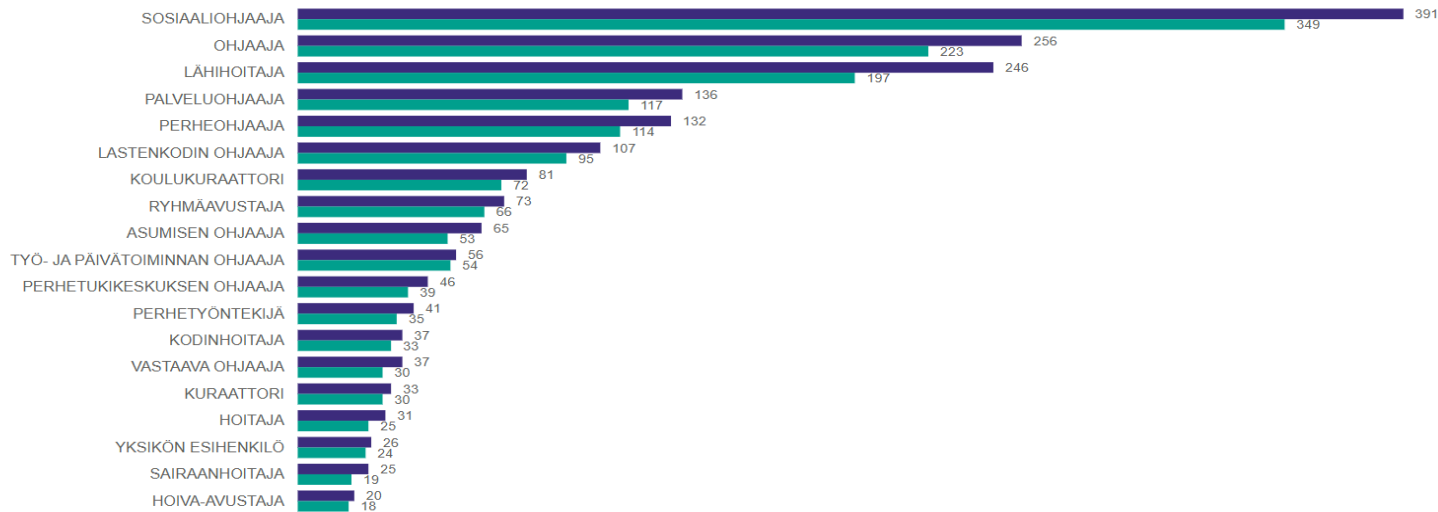
*laskettu yhteen sosiaali-, palvelu-, perhe-, kuntoutusohjaajat; lasten kodin, perhetukikeskuksen, asumisen, työ- ja päivätoiminnan ohjaajat, (koulu)kuraattorit, sosionomit, geronomit. Luvuissa ei ole huomioitu esihenkilötoimintoja.

NIMIKKEET

Nimikkeet

- Kerää HR:n järjestelmistä kaikki käytössä olevat nimikkeet, selvitä niiden kelpoisuusehdot, työsuhde / virkasuhde ja kyseistä nimikettä käyttävien määrä (n).
- Kirjaa ylös huomiot, mahdolliset epäkohdat ja toimenpide-ehdotukset.

● Henkilöstömäärä ● Työssä

TEHTÄVÄNKUVAT JA TYÖNJAKO

TEHTÄVÄNKUVAT JA TYÖNJAKO

- Kerää olemassa olevat tehtäväkuvat eri nimikkeiden osalta.
- Varmista niiden vastaavuus HR-järjestelmässä.
- Osallista henkilöstöä työnjakoon liittyvällä henkilöstökyselyllä ja kartoita heidän kokemuksiaan työnjaon nykytilanteesta.
- Analysoi ja tunnista tehtäväkuvien ja henkilöstökyselyn pohjalta työnjaon erilaisia malleja ja avaa niiden vahvuuksia ja haasteita.

Tehtävänimike	Tehtävän- kuvia Sympassa XX/202X	N	Tehtävän- kuva puuttuu (XX/202X)
Sosiaalityöntekijä			
Sosiaalihoaja			

Henkilöstökysely liittyen työnjakoon

Kyselyn tarkoituksena on saada ajankohtainen tilannekuva sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien työnkuvista.

Varhassa on vuoden 2025 aikana meneillään kehittämistyö työnjaon selkeyttämiseksi ja ammattilaisten resurssien kohdentamiseksi paremmin.

Toivomme vastauksia tiimikohtaisesti. Lisäksi on mahdollisuus vastata anonymisti.

Kysymykset koskien kyselyä: assi.ailoranta@varha.fi

Taustatiedot

Vastaaja *

- ☐ Tiimi
 - ☐ Sosiaalityöntekijä
 - ☐ Sosiaaliohjaaja
 - ☐ Esihenkilö
 - ☐ Muu
-

Palvelualue *

- ☐ Asiakas- ja palveluohjaus
- ☐ Perhekeskuspalvelut
- ☐ Lapsiperheiden erityispalvelut
- ☐ Vammaispalvelut
- ☐ Työikäisten palvelut
- ☐ Gerontologinen sosiaalityö
- ☐ Terveys- ja sosiaalityö
- ☐ Muu

Yksikkö *

- ☐ Asiakasohjauspalvelut (Soihtu)
 - ☐ Taloussosiaalityö
 - ☐ Sosiaali- ja kriisipäivystys
 - ☐ Lapsiperhepalvelut
 - ☐ Lastensuojelu avohuolto
 - ☐ Lastensuojelu sijaishuolto
 - ☐ Lastensuojelu jälkihuolto
 - ☐ Lastensuojelun laitospalvelut
 - ☐ Perheoikeudelliset palvelut
 - ☐ Sosiaalityö ja -ohjaus
 - ☐ Arjen tuen palvelut
 - ☐ Vaativat vammaispalvelut
 - ☐ Päiväaikainen toiminta
 - ☐ Asumispalvelut
 - ☐ Työikäisten palvelut
 - ☐ Työllistämistä edistävät palvelut
 - ☐ Asumispalvelut
 - ☐ Mielenterveys- ja päihdepalvelut
 - ☐ Maahanmuuttajapalvelut
 - ☐ Muu
 - ☐ Mikä
-
-

Tiimimme sosiaalityöntekijän työnkuva on ajantasainen

	1	2	3	4	5	
Täysin eri mieltä	☐	☐	☐	☐	☐	Täysin samaa mieltä

Tiimimme sosiaalityöntekijän työnkuva on selkeä

	1	2	3	4	5	
Täysin eri mieltä	☐	☐	☐	☐	☐	Täysin samaa mieltä

Tiimimme sosiaaliohjaajan työnkuva on ajantasainen

	1	2	3	4	5	
Täysin eri mieltä	☐	☐	☐	☐	☐	Täysin samaa mieltä

Tiimimme sosiaaliohjaajan työnkuva on selkeä

	1	2	3	4	5	
Täysin eri mieltä	☐	☐	☐	☐	☐	Täysin samaa mieltä

Vapaa sana liittyen yllä oleviin kohtiin

Mitkä ovat työn erityisiä / selkeitä tehtäviä sosiaalityöntekijän työnkuvassa? Mikä toimii?

Mitkä ovat työn erityisiä / selkeitä tehtäviä sosiaaliohjaajan työnkuvassa? Mikä toimii?

Mitkä ovat päällekkäisiä tehtäviä? Mitä siirtäisit ja kenelle?

Sosiaalityöntekijä NYT: Mitä päätöksenteko-oikeuksia sosiaalityöntekijällä on nyt?

Sosiaalityöntekijä TOIVE: Mitä päätöksenteko-oikeuksia sosiaalityöntekijällä tulisi olla jatkossa?

Sosiaaliohjaaja NYT: Mitä päätöksenteko-oikeuksia sosiaaliohjaajalla on nyt?

Sosiaaliohjaaja TOIVE: Mitä päätöksenteko-oikeuksia sosiaaliohjaajalla tulisi olla?

Mitä erityisesti täytyy ottaa huomioon työnkuvia uudistettaessa?

Vapaa sana

[Ei otsikkoa]

PALKKAUS

Palkkaus

- Kartoita ajankohtaiset tehtäväkohtaiset palkat eri nimikkeille eri yksiköissä ja tee siitä selkeä taulukko.
- Kiinnitä huomiota siihen, että palkkahinnoitteluliitteet ovat oikein.
- Kirjaa ylös huomiot, mahdolliset epäkohdat ja toimenpide-ehdotukset.

TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

Toimenpide-ehdotukset

- Jokaisesta edellä mainitusta ”moduulista” tehdään analyysi, jonka pohjalta listataan epäkohdat ja toimenpide-ehdotukset, mikä luo tietopohjan seuraaville kehitysvaiheille.
- Toimenpide-ehdotusten pitää olla selkeitä ja konkreettisia. Niiden työstäminen tarvitsee tehdä yhteistyössä palvelutuotannon, HR:n ja sosiaalityön johdon kanssa.
- Hankkeen tuotos on tämä kokonaisuus: tilannekuvamalli, joka sisältää kartoituksen ja analyysin moduulit sekä toimenpide-ehdotukset, jotka ohjaavat seuraavia vaihteita.
- Tilannekuva ja toimenpiteet on tärkeää esitellä johdolle, jotta seuraavat askeleet saadaan selkeästi määriteltä yhdessä.

Hankkeen aikana malli testattiin kaikilta osin ja todettiin toimivaksi tavaksi saada kattava tilannekuva ja toimenpide-ehdotukset jatkotyölle.

Varhalla sosiaalityössä työnjaon, nimikkeiden ja tehtävänkuvien epäselvyys sekä resurssien epätasaisuus estävät tehokkaan ja vaikuttavan toiminnan.

Tarvitaan selkeä visio, konkreettiset linjaukset ja toimenpiteet, jotta sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen työnjako ja johtaminen voidaan yhtenäistää ja kehittää.

LIITTEET

Työnjakopilotissa nousseet toimenpide-ehdotukset Varhalle

1. Varha-tasoinen visio työnjaolle

- Määritellään, mitä on sosiaalityö ja mitä sosiaaliohjaus Varhassa – työnjako, työn vaativuuden arviointi ja roolien suoja.
- Huomioidaan lainsäädäntö, koulutuksen tuottamatieto ja tutkimuskirjallisuus ja tutkitaan, mikä toimii käytännössä ja otetaan toimivista käytännöistä mallia.

2. Resurssien ja mitoituksen yhtenäistäminen (sisältäen sihteeriresussin keskittämisen)

- Varmistetaan, että sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien suhdelu on yhtenäinen samanlaisten yksiköiden sisällä – mahdollistaa selkeän työnjaon ja tiimimallin toteutumisen.
- Mitoitetaan asiakasmäärät roolin mukaan: sosiaaliohjaajilla oltava mahdollisuus intensiiviseen asiakastyöhön, sosiaalityöntekijöillä aikaa kohtaavaan ja juridiseen työhön.
- Siirretään hallinnolliset tehtävät (postitukset, ajanvaraukset, peruutukset, skannaukset, tulkkivaraukset) sihteeille – vapautetaan sosiaalialan ammattilaisten työaikaa asiakastyöhön.

3. Nimikkeiden ja tehtävänkuvien yhdenmukaistaminen

- Karsitaan ja selkeytetään nimikkeitä: otetaan käyttöön yhtenäinen nimikejärjestelmä, jossa kelpoisuudet ja koulutustasot määritellään selkeästi.
- Laaditaan palvelutehtäväkohtaiset tehtävänkuvapohjat ja päivitetään ne Sympaan – jokaisella työntekijällä oltava ajantasainen tehtävänkuva.

4. Selkeät delegointiohjeet ja päätösoikeudet

- Laaditaan yksikkökohtaiset delegointiohjeet, joissa määritellään, mitä päätöksiä sosiaaliohjaaja voi tehdä ja missä rooleissa sosiaalityöntekijän konsultaatio on tarpeen.
- Päätösoikeudet listataan palvelutehtäväkohtaisesti ja harmonisoidaan alueittain.

5. Työpari- ja tiimimallin vahvistaminen

- Otetaan käyttöön kiinteät työparit/minitiimit, joissa sosiaalityöntekijä vastaa kokonaisuudesta ja päätöksistä, sosiaaliohjaajat arjen tuesta ja omatyöntekijyydestä ei-ETT-asiakkuuksien osalta
- Työskentely perustuu tiimin yhteistyöhön, konsultointiin ja säännöllisiin palaveriin.

6. Palkkojen harmonisointi ja tasopalkkamalli

- Harmonisoidaan palkat työn vaativuuden ja tehtävänkuvan mukaan (tasopalkkamalli).
- Määritellään selkeät kriteerit työn vaativuudelle

Koulutuksen tuottama osaaminen (kirjallisuuden pohjalta)

Sosiaalityöntekijän asiantuntijuus:

Sosiaalityöntekijän osaaminen perustuu akateemiseen koulutukseen ja laajaan yhteiskuntatieteelliseen ymmärrykseen. Hänellä on valmiudet tehdä syvällistä, kokonaisvaltaista ja muutosta tukevaa asiakastyötä, jossa huomioidaan yksilön, perheen, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmat.

Sosiaalityöntekijä arvioi, suunnittelee ja päättää tukitoimista, hallitsee lainsäädännön ja palvelujärjestelmän kokonaisuuden, toimii eettisesti vastuullisesti sekä käyttää tutkimuksellista ja tieteellistä tietoa työn pohjana. Hänen työssään korostuvat päätöksenteko, verkostotyö, hallinnolliset tehtävät ja sosiaalisten ilmiöiden kriittinen tarkastelu.

Keskeisiä osaamisalueita ovat:

- Yhteiskuntatieteellinen ja teoreettinen ymmärrys
- Tutkimus- ja kehittämisosaaminen
- Eettinen ja vuorovaikutusosaaminen
- Oikeudellinen osaaminen
- Työmenetelmä- ja palvelujärjestelmä osaaminen
- Johtamisosaaminen
- Rakenteellisen sosiaalityön osaaminen

Sosiaaliohjaajan asiantuntijuus:

Sosiaaliohjaajan osaaminen painottuu käytännön tukemiseen ja palvelujen ohjaamiseen. Hän toimii ohjaajana, neuvonantajana ja asiakaspalvelun ammattilaisena, joka toteuttaa sosiaalityön suunnitelmia ja tukee asiakasta arkielämän haasteissa.

Sosiaaliohjaajalla on ammattikorkeakoulututkinto ja käytännönläheinen osaaminen sosiaalipalveluista, lainsäädännöstä ja palvelujärjestelmästä. Työ sisältää asiakastyötä, dokumentointia ja verkostoyhteistyötä, ja korostaa asiakkaan elämäntilanteen tunnistamista, motivointia sekä itsenäiseen suoriutumiseen tukemista.

Keskeisiä osaamisalueita ovat:

- Käytännön asiakastyön ja palveluohjauksen taidot
- Vuorovaikutus- ja viestintätaidot
- Sosiaalialan palvelujärjestelmän ja lainsäädännön tuntemus
- Eettinen osaaminen ja asiakkaan ihmisoikeuksien puolustaminen
- Asiakkaan voimavarojen ja toimintamahdollisuuksien tunnistaminen
- Verkostotyö ja yhteistyö sosiaalitoimessa
- Toimeenpano- ja neuvontatehtävät

Työparityöskentely:

Sosiaalityöntekijän ja sosiaaliohjaajan työnjako on usein sellainen, että sosiaalityöntekijä vastaa arvioinnista, suunnittelusta ja päätöksenteosta, kun taas sosiaaliohjaaja toteuttaa suunnitelmia ja toimii tiiviissä asiakasohjauksessa.

Varha-tasoista määrittelyä – Mitkä ovat sosiaalityöntekijän tehtäviä, mitkä sosiaaliohjaajan?

Tehtäväalue	Sosiaalityöntekijä	Sosiaaliohjaaja
Päätöksenteko	Täysi päätöksenteko-oikeus	Rajoitettu päätösoikeus, lähinnä tuki- ja talousasioissa
Asiakkuuden kokonaisvastuu	Kyllä, erityisesti lastensuojelun asioissa ja ETT-asiakkaissa	Kyllä, omat asiakkaat. Muissa työpari ja valmistelu
Arvioinnit ja selvitykset	Kiireellisyysarviot, ETT-arvioinnit, Lastensuojelutarpeen arviointi	Asiakassuunnitelmat (omat asiakkaat, ei ETT), muut työparina
Asiakastyö ja neuvonta	Asiakasprosessin johtaminen, kokonaisvaltainen arviointi ja vaikutusten seuraaminen, asiakastapaamiset + muu asiakastyö, kirjaukset	Välitön asiakastyö: ohjaus ja neuvonta, sosiaaliohjaus, arjen tuki, asiakastapaamiset + muu asiakastyö, kirjaukset
Työpari-/tiimityö	Johtava rooli, systeemisyyys, työparina sosiaaliohjaajalle	Systeemisyyys, työparina myös yli palvelutehtävien, myös so+so työpari mahdollinen (ei ETT)
Moniammatillinen yhteistyö	Systeemisyyys, tiimit, konsultaatio, verkostotyö, asiantuntijatyö (omat asiakkaat)	Systeemisyyys, tiimit, konsultaatio, verkostotyö, asiantuntijatyö (omat asiakkaat)
Erityistehtävät	Juridinen konsultaatio, asiantuntijarooli, rakenteellinen sosiaalityö	Ohjaava ja kuntouttava työskentely
Huomioitavaa	Suhdeperustaiselle työlle oltava myös aikaa.	Oltava aikaa sosiaaliohjaukselle!

Sanapilvi
erilaisista nimikkeistä,
joissa työskentelee
Sosionomi AMK,
Kuntoutuksen ohjaaja AMK
tai Geronomi AMK –
koulutuksella työntekijöitä